

จดหมายข่าว NAHPI Newsletter

สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ
National Animal Health and Production Institute
กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปีที่ 1 Vol. 1

ฉบับที่ 4 No. 4

เดือน เมษายน 2535 April 1992

ISSN 0858-4516

ระบาดวิทยาของโรคอหิวาต์สุกรในรอบ 4 ปี SWINE FEVER OUTBREAK (1988-1991)

โรคอหิวาต์สุกร นับว่า 4 ปี คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ถึง พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลโรคอหิวาต์สุกรจากหน่วยงานชันสูตรโรคสัตว์ต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน จากการรายงานการระบาดของกองควบคุมโรคระบาด สำนักงานปศุสัตว์เขต สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และโรงฆ่าสัตว์ (วาสนาและประทีป, 2535)

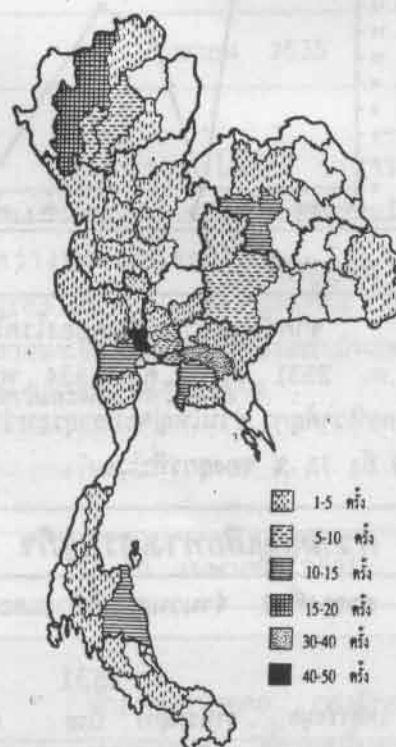
เป็นโรคระบาดที่ทำความสูญเสียทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมากต่อผู้เลี้ยงสุกร โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีการเลี้ยงสุกรแบบอุตสาหกรรมถึงแม้อุบัติการณ์ของโรคจะมีมานานกว่า 40 ปีแล้วก็ตาม แต่ยังไม่สามารถปราบโรคให้หมดสิ้นไปได้

ต่อไปนี้เป็นข้อสังเกตบางประการ

ตารางที่ 1 การรายงานการตรวจพบโรคอหิวาต์สุกรจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

เขตปศุสัตว์	แหล่งข้อมูล	การตรวจพบการระบาดของโรคอหิวาต์สุกร (ครั้ง)			
		2531	2532	2533	2534
1, 2, 7	NAHPI	75	22	23	15
5, 6	N-VDRC	17	10	7	9
3, 4	NE-VDRC	23	3	2	-
8, 9	S-VDRC	12	14	8	-
1, 3, 7	PL-DIV.	1	-	3	1
1, 7	CU-AH.	-	-	-	30
1, 2, 7	CP	-	-	-	11
รวม		128	49	43	66

หมายเหตุ
NAHPI - สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ
N-VDRC - ศูนย์วิจัยและชันสูตรโรคสัตว์ภาคเหนือ
NE-VDRC - ศูนย์วิจัยและชันสูตรโรคสัตว์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
S-VDRC - ศูนย์วิจัยและชันสูตรโรคสัตว์ภาคใต้
PL-DIV. - กองแผนงาน กรมปศุสัตว์
CU-AH. - โรงพยาบาลสัตว์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CP - บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ จำกัด
- - ไม่มีรายงาน

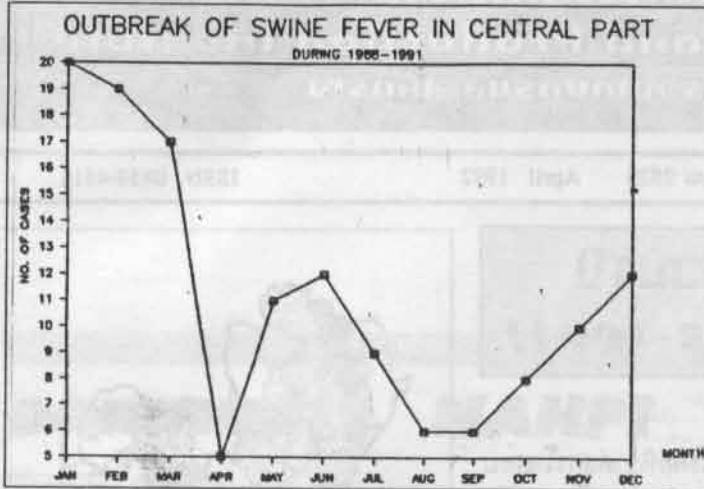

อุบัติการณ์ของโรคอหิวาต์สุกร
ในประเทศไทยในรอบ 4 ปี
(2531-2534)

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ข้อมูลการรายงานการตรวจพบโรคอหิวาต์สุกร ส่วนใหญ่ได้จากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ชันสูตรโรคสัตว์ ซึ่งหมายถึงหน่วยงานนั้นจะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญและมีเครื่องมือพร้อม และพบว่าการระบาดของโรคนี้ทั้ง 4 ภาคเกิดขึ้นในปี 2531 รวมทั้งสิ้น 128 ครั้ง ซึ่งการระบาดจะลดลงในปีต่อ ๆ มา

ฤดูกาล

จากข้อมูลการระบาดของโรคในเขตภาคกลางระหว่างปี พ.ศ. 2531 ถึง พ.ศ. 2534 พบว่าการระบาดของโรคอหิวาต์สุกรเริ่มสูงขึ้นในฤดูหนาวตั้งแต่เดือนตุลาคม จนกระทั่งสูงสุดในเดือนมกราคม แล้วค่อย ๆ ลดการระบาดลงจนถึงฤดูร้อนในเดือนเมษายน ซึ่งมีการระบาดน้อยที่สุด และมีการระบาดปานกลางในช่วงฤดูฝนในเดือนพฤษภาคม ถึง กรกฎาคม

อายุสุกร

จากข้อมูลการระบาดของโรคในเขตภาคกลางระหว่างปี พ.ศ. 2531 ถึง พ.ศ. 2534 พบว่าอายุของสุกรที่ป่วยเป็นโรคอหิวาต์สุกร ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 1-2 เดือน คือประมาณ 39 ถึง 75 % ของสุกรที่ป่วย

ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ

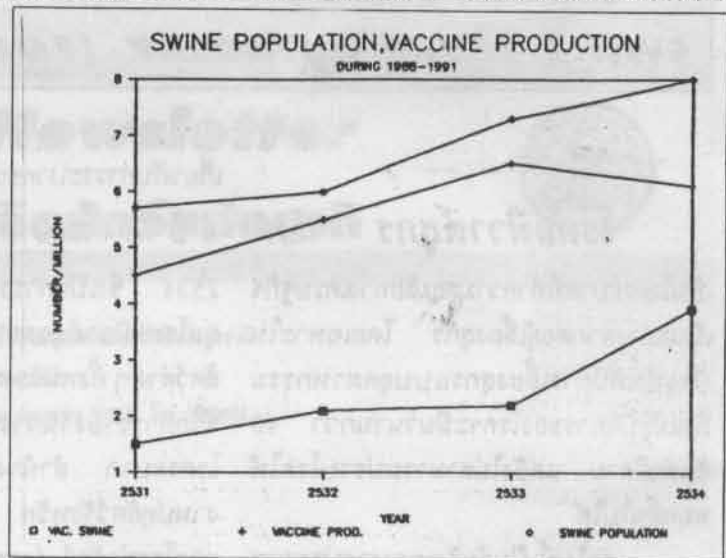
ตารางที่ 2 จำนวนสุกรที่ป่วยและตายด้วยโรคอหิวาต์สุกรปี 2531-2534 จากแหล่งข้อมูลต่างๆ

แหล่งข้อมูล	2531			2532			2533			2534		
	จำนวนสุกร	ป่วย	ตาย	จำนวนสุกร	ป่วย	ตาย	จำนวนสุกร	ป่วย	ตาย	จำนวนสุกร	ป่วย	ตาย
NAHPI	73,395	7,296	1,931	6,455	952	485	26,530	3,341	1,913	9,055	1,478	418
N-VDRC	8,063	1,051	323	2,932	670	149	1,709	81	29	5,525	170	92
NE-VDRC	8,502	245	148	2,130	190	62	44	34	5	ไม่มีรายงาน		
S-VDRC	1,224	240	155	10,677	646	107	422	138	19	ไม่มีรายงาน		
รวม	91,184	8,832	2,557	22,194	2,258	803	28,705	3,594	1,966	14,580	1,648	510
		(9.7%)	(2.8%)		(10.2%)	(3.6%)		(12.5%)	(6.8%)		(11.3%)	(3.5%)

จากตารางที่ 2 พบว่าอัตราการป่วยของโรคอหิวาต์สุกรอยู่ในระหว่าง 9.7% ถึง 12.5% และอัตราการตายอยู่ระหว่าง 2.8% ถึง 6.8% โดยคำนวณจากจำนวนของสุกรในฟาร์มที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค เช่น ในปี พ.ศ. 2531 ซึ่งมีการระบาดสูงพบว่าจากจำนวนสุกรที่มีอัตราเสี่ยงต่อการเกิดโรค 91,184 ตัว มีสุกรที่ป่วยเป็นโรคคิดเป็น 9.7% และตายคิดเป็น 2.8% ของจำนวนสุกรที่เสี่ยงต่อการเกิดโรค

การควบคุมโรค

จากนโยบายในการควบคุมและกำจัดโรคระบาดสัตว์ทุกชนิดของกรมปศุสัตว์ จึงได้เร่งให้มีการผลิตวัคซีนเชื้อเป็นชนิดผ่านกระต่าย (ไข่นาสเตรน) ซึ่งกรมปศุสัตว์สามารถผลิตวัคซีนนี้ได้ 4.5 ล้านโดสในปี พ.ศ. 2531 และเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ตามจำนวนสุกรที่เพิ่มขึ้น แต่จากรายงานกลับพบว่าปริมาณการใช้วัคซีนยังต่ำมาก คือไม่ถึง 50% ของจำนวนสุกรทั้งหมดเมื่อเทียบกับจำนวนการผลิตวัคซีน เช่น จากการสอบประวัติการให้วัคซีนลูกสุกรของฟาร์มที่ส่งตัวอย่างมาตรวจ ณ สถาบันสุขภาพสัตว์ฯ ซึ่งนิยมทำวัคซีนในลูกสุกรช่วงอายุ 1-2 เดือน พบว่าในปี 2531 มีลูกสุกรได้รับการฉีดวัคซีนเพียง 54% แต่ในปี 2534 ลูกสุกรได้รับการฉีดวัคซีนถึง 100% อาจตั้งข้อสังเกตถึงความแตกต่างของรายงานการตรวจพบโรคระหว่าง 2 ปีดังกล่าวได้ใน ตารางที่ 1

เรียบเรียงโดย : น.สพ.นพพร ทรายพันธุ์

ข้อมูลจาก : การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลโรคอหิวาต์สุกร, วาสนา ภิญโญชนม์ และ ประทีป เปมะโยธิน, การประชุมสัมมนา Information System of Important Animal Diseases in Thailand, 11-14 กุมภาพันธ์ 2535 ณ สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ

รายงานการตรวจพบโรคสุกร ปี 2534

รายงานโดย : สพ.ญ.กัญญา อาษาอุทธร :

สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตภัณฑ์แห่งชาติ มีหน้าที่ในการให้บริการชันสูตรโรคสัตว์ โดยมีขอบเขตความรับผิดชอบในเขตปศุสัตว์ที่ 1,2 และ 7 ครอบคลุม 25 จังหวัดในเขตภาคกลางของประเทศไทย

ในปี 2534 ที่ผ่านมา สถาบันฯได้ให้บริการในการตรวจตัวอย่างจากซากสุกร โดยมีเจ้าของสุกรที่ส่งตัวอย่างเข้ามาชันสูตรโรค มีจำนวนทั้งสิ้น 303 ราย เป็นจำนวนสุกร 3,695 ตัว ชนิดของตัวอย่างที่ส่งมาชันสูตรโรคสุกรมากที่สุดคือ ซีรัม รองลงมาเป็นซากสุกรที่ป่วยตาย ซึ่งผลจากการชันสูตรโรคพบโรคที่สำคัญดังนี้

โรคที่ตรวจพบ	จำนวนผู้ส่ง(N-303)		จำนวนสุกร(N-3,695)	
	ราย	ร้อยละ	ตัว	ร้อยละ
1. โรคติดเชื้ออี โคไล (E.coli)	85	28.0	261	7.0
2. โรคอหิวาต์สุกร (Swine fever)	23	7.6	52	1.4
3. โรคซัลโมเนลโลซิส (Salmonellosis)	17	5.6	34	0.9
4. โรคติดเชื้อสตาฟิโลค็อกคัส (Staphylococcus)	14	4.6	50	1.4
5. โรคอูเจสกี (Aujeszky's disease)	10	3.3	29	0.8
6. โรคติดเชื้อฮีโมฟิลัส (Hemophilus)	7	2.3	9	0.3
7. โรคบิดมูกเลือด (Swine dysentery)	2	0.7	4	0.1
8. โรคกระเพาะและลำไส้อักเสบ (TGE)	1	0.3	6	0.2

จากซากและตัวอย่างสุกรที่ส่งมาตรวจ พบว่าสุกรแรกเกิดจนถึง 1 เดือน เป็นช่วงที่มีการป่วยมาก รองลงมาในช่วงหลังหย่านม โรคที่พบส่วนใหญ่จึงเป็นโรคที่พบในหมูเล็ก โรคที่ตรวจพบมากที่สุด ได้แก่ โรคติดเชื้อ E.coli (พบ 7 %) รองลงมาได้แก่ โรคอหิวาต์สุกร และโรคติดเชื้อสตาฟิโลค็อกคัส (พบ 1.4 %) โรคซัลโมเนลโลซิส (พบ 0.9 %) และโรคอูเจสกี (0.8 %) ตามลำดับ

กิจกรรม

ในช่วงเดือนเมษายนนี้ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้ส่งเจ้าหน้าที่นักวิทยาศาสตร์ ฝ่ายสัตว์ทดลอง มาฝึกงานทางด้านพยาธิวิทยาในสัตว์ ที่สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตภัณฑ์แห่งชาติเป็นระยะเวลา 1 เดือน

10 เมษายน 2535

นายมาโกโตะ วาตานาเบะ รองประธาน ขององค์การร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Vice president, JICA) และคณะ ได้เดินทางมาเยี่ยมชมกิจการของสถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตภัณฑ์แห่งชาติ

20-30 เมษายน 2535

ฝ่ายพัฒนาบุคคล กองฝึกอบรม จัดฝึกอบรมหลักสูตร "ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติราชการ แก่ข้าราชการใหม่ กรมปศุสัตว์ 2 รุ่น จำนวน 123 คน ณ.สถาบันสุขภาพสัตว์ฯ

30 เมษายน 2535

กลุ่มงานพยาธิวิทยา สถาบันสุขภาพสัตว์ฯ ร่วมกับ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำการศึกษาาระบบ Spermatogenesis ของนกเป็ดน้ำ โดยใช้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน

จดหมายข่าว NAHPI Newsletter

สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ

วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่วิทยาด้านสุขภาพสัตว์ และกิจกรรมของสถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ
เจ้าของ โดยเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสุขภาพสัตว์
ที่ปรึกษา สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ เกษตรกลาง บางเขน กรุงเทพฯ 10900 โทร. 5798908-14
คณะกรรมการ ผู้อำนวยการ

น.สพ.นพพร ศราทพันธุ์
 น.สพ.สุวิทย์ อิมวงษ์ปราชญ์
 สพ.สมชาย ช่างทอง
 สพ.ญ.กัญญา อาษาบุตร
 สพ.ญ.สมทนา โลกพันธุ์ไพบูรณ์
 สพ.ญ.ม.อ.นฤดี เกษมสันต์
 สพ.ญ.ศิริกานต์ ฐิตวัฒน์

เผยแพร่โดย ฝ่ายถ่ายทอดเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูล : กำหนดออก เดือนละ 1 ฉบับ : พิมพ์ครั้งละ 1,000 ฉบับ

กองวิชาการ กรมปศุสัตว์
 บางเขน กท.10900
 ที่ กษ. 0610/(ส)ว.3

ในราชการกรมปศุสัตว์

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
 ใบอนุญาตเลขที่ 1/2521
 ไปรษณีย์โทรเลขราชเทวี

ส่ง

